

ระเบียบวิธีในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวโน้มของพฤติกรรมทางการเมืองในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวไทย และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยเฉพาะบุคคลที่มีอายุ 18 และ 19 ปี

รัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งที่ประกาศใช้มาทุกฉบับจนถึงปัจจุบัน ได้กำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้เฉพาะผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แม้ประเทศไทยจะได้เปิดโอกาสให้ประชาชนของประเทศ ได้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างกว้างขวางมากกว่าในอีกหลายประเทศก็ตาม แต่ทว่าข้อกำหนดที่ให้เฉพาะบุคคลที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้นจะเป็นการจำกัดสิทธิบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีลงมา ทั้ง ๆ ที่บุคคล อายุ 18-19 ปี เป็นวัยหนุ่มวัยสาวที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความคิดและมีความสนใจอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากกรณีการเรียกร้องประชาธิปไตย ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายไทยหลายฉบับไม่ว่ากฎหมายอาญาหรือกฎหมายแพ่งก็ตาม ต่างก็ให้การยอมรับว่าบุคคล อายุ 17 ปีขึ้นไปนี้ เป็นผู้มีความพร้อมในด้านจิตใจ สังคม ความรับผิดชอบ และมีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดี

ประชากรวิจัย

ปัจจุบันนี้ชาวไทย อายุ 18-19 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ทั่วประเทศ มีจำนวน 2,420,506 คน เป็นชาย 1,231,823 คน เป็นหญิง 1,188,663 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1 และสามารถจำแนกรายละเอียดของเยาวชนได้โดยสังเขปดังนี้กล่าวคือ

---

¹ ฝ่ายสถิติและข้อมูล, รายงานสถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2535 (กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2535).

1. เยาวชนอายุ 18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 96,706 คน เป็นนักเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา 64,670 คน¹ ส่วนเยาวชนอายุ 19 ปีขึ้นไปไม่มี

2. เยาวชนอายุ 18-19 ปี ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน มีจำนวน 259,059 คน เป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ 218,498 คน²

นอกเหนือจากเยาวชนที่กล่าวมาแล้ว จะเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสายอาชีพ และประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และจากประชากรดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเยาวชนอายุ 18-19 ปี ที่เป็นนิสิตนักศึกษา เป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากที่สุดกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีพลัง สามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้กับเยาวชนกลุ่มอื่นได้ รวมทั้งไม่ได้รับเข้ากลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองพรรคหนึ่งพรรคใดเป็นการเฉพาะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นศูนย์รวมของนิสิตนักศึกษารายทั่วประเทศที่เยาวชนต่าง ๆ หลั่งไหลเข้ามาศึกษา เสมือนเป็นศูนย์รวมของแหล่งความรู้ ทำให้เยาวชนทั่วประเทศที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยากเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้

² กองแผนงาน, รายงานประจำปี 2535 ทบวงมหาวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไอบีเอสแควร์, 2535).

ตารางที่ 3.1 จำนวนเยาวชนที่มีอายุ 18-19 ปี ในประเทศไทย จำแนกตามภูมิภาค

อายุ	อายุ 18 ปี		อายุ 19 ปี		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ภาค					
กรุงเทพมหานคร	47,068	46,373	49,140	48,522	191,103
ภาคกลาง	127,261	123,249	133,185	128,251	511,946
ภาคเหนือ	109,339	105,541	113,568	112,679	446,127
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	243,053	230,803	247,291	236,969	958,116
ภาคใต้	80,325	77,383	81,613	78,893	318,214
รวม	607,046	583,349	624,797	605,314	2,420,506

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง, สถิติจำนวนประชากร, 31 ธันวาคม 2536.

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

สถาบันการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่อาจใช้วิธีสุ่มตัวอย่างในการคัดเลือกสถาบันการศึกษาได้ ทั้งนี้เนื่องจากความไม่สะดวกในด้านต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ค่าใช้จ่าย เวลา กำลังคน และความร่วมมือจากสถาบันที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และประการที่สำคัญคือการติดตามวัดทัศนคติทางการเมืองและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชน โดยใช้แบบสอบถาม 1 ชุด ต่อกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิม จึงได้เลือกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (purposive sampling)

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ได้แก่ นิสิตคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีอายุ 18-19 ปี และเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จำนวน 800 คน ในการเลือกกลุ่มประชากรแบบจงใจก็เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล และความ

ร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามจากนิสิตดังกล่าวจำนวน 638 คน การสุ่มตัวอย่างนี้ไม่ได้ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ แจกแบบสอบถามไปยังนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-19 ปี รวม 16 คณะและ 3 สาขาวิชาที่ทำการศึกษา ได้แก่ สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำแนกแจกแบบสอบถาม และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขา - คณะ	จำนวน แบบสอบถาม	จำนวน ผู้ตอบ	จำนวน ผู้ไม่ตอบ	ร้อยละ ผู้ตอบแบบ
1 สาขาวิชาทางสังคมศาสตร์	300	232	68	77.33
1.1 คณะอักษรศาสตร์	50	44	6	88.00
1.2 คณะพาณิชยศาสตร์ - และการบัญชี	50	45	5	90.00
1.3 คณะรัฐศาสตร์	60	52	8	86.67
1.4 คณะเศรษฐศาสตร์	20	5	15	25.00
1.5 คณะนิเทศศาสตร์	20	7	13	35.00
1.6 คณะเศรษฐศาสตร์	50	39	11	78.00
1.7 คณะนิติศาสตร์	50	40	10	80.00
2 สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์	350	322	28	92.00
2.1 คณะวิศวกรรมศาสตร์	60	54	6	90.00
2.2 คณะวิทยาศาสตร์	60	52	3	86.67
2.3 คณะแพทยศาสตร์	60	54	6	90.00
2.4 คณะทันตแพทยศาสตร์	40	40	0	100.00
2.5 คณะเภสัชศาสตร์	40	39	1	97.50
2.6 คณะสหเวชศาสตร์	40	38	2	95.00

(มีต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

นิตินิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขา - คณะ	จำนวน แบบสอบถาม	จำนวน ผู้ตอบ	จำนวน ผู้ไม่ตอบ	ร้อยละ ผู้ตอบแบบ
2.7 คณะสัตวแพทยศาสตร์	50	4	5	90.00
3 สาขาวิชาทางศิลปศาสตร์	150	84	66	56.00
3.1 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	80	43	37	53.75
3.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์	70	41	29	58.57

ที่มา : กองแผนงาน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถิตินิตินิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2536.

ตารางที่ 3.3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาทางการศึกษา

สาขาวิชา	จำนวน แบบสอบถาม	จำนวน ผู้ตอบ	ร้อยละ
สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์	300	232	77.30
สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์	350	322	92.00
สาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์	150	84	56.00
รวม	800	638	79.75

จากตาราง 3.3 จะเห็นได้ว่า นิสิตสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์มีความสนใจที่จะตอบแบบสอบถามมากกว่า สาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาทางศิลปศาสตร์ แต่การวิจัยนี้ได้กำหนดในเรื่องอายุของผู้กรอกแบบสอบถามไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 18-19 ปี

ฉะนั้นการที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ จะเป็นผู้มีความสนใจทางด้านการเมืองและการปกครองมากกว่า สาขาวิชาทางด้านอื่น จึงเป็นเหตุผลที่ไม่เพียงพอที่จะสรุปได้ เพียงแต่สามารถบอกได้ว่านิสิตฯ เกณฑ์อายุระหว่าง 18-19 ปี ส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์มากกว่าสาขาอื่น ส่วนความสนใจการเมือง ต้องดูปัจจัยอื่นประกอบ

ตารางที่ 3.4 จำแนกลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตามพื้นฐานของผู้กรอกแบบสอบถาม

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1 สาขาวิชาทางการศึกษา		
- สาขาวิชาทางด้านสังคม	232	36.36
- สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์	322	50.42
- สาขาวิชาทางด้านศิลป	84	13.17
2 เพศ		
- ชาย	336	52.66
- หญิง	302	47.34
3 อายุ		
- ระหว่าง 18-19 ปี	230	36.05
- ระหว่าง 19-20 ปี	408	63.95
4 ศาสนา		
- พุทธ	610	95.61
- อื่น ๆ	28	4.39
5 ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน		
- ในเขตกรุงเทพมหานคร	363	56.90
- นอกเขตกรุงเทพมหานคร (ต่างจังหวัด)	275	43.10

(มีต่อ)

ตารางที่ 3.4 จำแนกลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตามพื้นฐานของผู้กรอกแบบสอบถาม

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
6 <u>ปกครองดูแลตนเอง หรืออยู่ในระหว่างการดูแลของผู้ปกครอง ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียน</u>		
- ดูแลปกครองตนเอง	104	16.30
- อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง	534	83.70
7 <u>รายได้ของครอบครัวต่อเดือน</u>		
- รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 5,000 - 10,000 บาท)	144	22.57
- รายได้ปานกลาง (10,001 - 20,000 บาท)	157	24.61
- รายได้สูง (20,001 - 30,000 บาทขึ้นไป)	337	52.82
8 <u>ระหว่างศึกษาเล่าเรียน เคยได้เรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ หรือการเมืองการปกครองหรือไม่</u>		
- ไม่ได้เรียน	337	52.82
- เรียน	301	47.18

จากตาราง 3.4 พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อที่ตอบแบบสอบถามศึกษาทางด้านสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 19-20 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างการศึกษาอยู่ในความดูแลของพ่อ-แม่ หรือผู้ปกครอง มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวค่อนข้างสูง และไม่เคยได้เล่าเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ หรือการเมืองการปกครอง ระหว่างศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาก่อน

ตารางที่ 3.5 จำแนกความสนใจทางการเมืองของผู้กรอกแบบสอบถาม

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1 แหล่งที่มาของข่าวสารการเมือง นอกเหนือจากการเรียนในมหาวิทยาลัย ที่ท่านได้รับรู้มากที่สุด		
- หนังสือพิมพ์ทั่วไป	260	40.75
- วิทยุ-โทรทัศน์	308	48.28
- จากการสนทนา	70	10.97
2 ความตั้งใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535		
- ไปลงคะแนน	438	68.65
- ไม่ไปลงคะแนน	9	1.41
- ไม่แน่ใจว่าจะไปหรือไม่	191	29.94
3 เหตุผลที่คิดจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะเหตุใดมากที่สุด		
- สร้างประชาธิปไตย หรือสนับสนุนประชาธิปไตย	307	48.12
- เป็นหน้าที่ของพลเมืองดี	88	13.79
- ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง	125	19.59
- ต้องการให้ได้คนที่พอใจทำงาน	88	13.79
- อื่น ๆ (มีการชักชวน หรือได้รับแจกสิ่งของ)	30	4.70
4 เหตุผลที่คิดว่าจะไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะเหตุใดมากที่สุด		
- ไม่สนใจ หรือขี้เกียจไป	83	13.01
- ไม่ได้อยู่ในห้องที่ ที่ตนมีสิทธิ	79	12.38
- ไม่มีบัตรประชาชน หรือบ้านอยู่ไกลหน่วยเลือกตั้ง	37	5.80

(มีต่อ)

ตารางที่ 3.5 จำนวนความสนใจทางการเมืองของผู้กรอกแบบสอบถาม

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่มีผู้สมัครคนใดเป็นที่พอใจ	260	40.75
- อื่น ๆ	179	28.06
5 ความสนใจเกี่ยวกับการเมือง หรือระบบการเมือง		
- สนใจมาก	73	11.44
- สนใจพอสมควร	368	57.86
- เฉย ๆ	138	21.63
- ไม่ค่อยสนใจ	45	7.05
- ไม่สนใจเลย	14	2.20

จากตาราง 3.5 พบว่า ผู้กรอกแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่า สื่อวิทยุ - โทรทัศน์ เป็นแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด ส่วนใหญ่ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18 - 19 ปี มีความสนใจทางการเมืองพอสมควร มีความต้องการไปลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง เหตุที่ไปลงคะแนนเพราะต้องการสร้างประชาธิปไตย หรือสนับสนุนประชาธิปไตย สำหรับผู้ที่มีความเห็นไม่ไปลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ก็เนื่องมาจากไม่มีผู้สมัครคนใดเป็นที่สนใจ หรือพอใจ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ส่วน เป็นลักษณะของคำถามปิด กล่าวคือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น หรือข้อมูลพื้นฐานทั่วไป หรือข้อมูลภูมิหลังและวัดความสนใจทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอายุ 18 -19 ปี เกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งนิสิตดังกล่าวจะต้องตอบให้ตรงกับข้อเท็จจริงตามความคิดเห็นของตนเอง คำถามในส่วนนี้ประกอบด้วย

1. เพศ จำแนกเป็นเพศชาย และเพศหญิง
2. อายุ จำแนกตามอายุจริง เศษของเดือนตัดทิ้ง (18-19 ปี)
3. ศาสนา จำแนกเป็นศาสนาพุทธ และศาสนาอื่น ๆ (อิสลาม คริสต์และอื่น ๆ)
4. ภูมิลำเนา จำแนกตามถิ่นที่อยู่ที่เป็นจริงของนิสิตผู้กรอกแบบสอบถาม คือ กรุงเทพมหานคร และนอกกรุงเทพมหานคร (ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้)
5. การพักอาศัย จำแนกเป็นปกครองตนเองและอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง (บิดา มารดา ญาติพี่น้อง และอื่น ๆ)
6. ฐานะทางเศรษฐกิจ จำแนกโดยพิจารณาจากรายได้ของครอบครัวของนิสิตเป็นตัวชี้กล่าวคือ รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 5,000 - 10,000 บาท) รายได้ปานกลาง (10,001 - 20,000 บาท) และรายได้สูง (20,001 - 30,000 บาทขึ้นไป)
7. สาขาวิชาทางการศึกษา จำแนกเป็นสาขาวิชาทางด้านสังคม สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาทางด้านศิลป
8. การวัดพื้นฐานความรู้ทางรัฐศาสตร์ และการเมือง จำแนกเป็นกลุ่มที่เรียนในภาควิชาเรียน และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนในภาควิชาเรียน
9. การวัดความสนใจทางการเมือง จำแนกจากการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง กล่าวคือ กลุ่มรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์ หรือเอกสารทั่วไป กลุ่มรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากสื่อวิทยุ - โทรทัศน์ และกลุ่มรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากการสนทนา

10. การวัดความตั้งใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกเป็นความตั้งใจ และเหตุผลไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และความไม่แน่ใจไป หรือไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ส่วนที่ 2 เป็นการวัดทัศนคติที่มีต่อสถาบันทางการเมือง และบุคคลที่มีบทบาททางการเมือง จำแนกเป็นทัศนคติต่อรัฐบาล ทัศนคติที่มีต่อนักการเมือง หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล หรือรัฐมนตรี

ส่วนที่ 3 เป็นการวัดทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้ง จำแนกเป็นกระบวนการเลือกตั้ง ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้สมัครเลือกตั้ง และวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้ว 1 ชุด 120 ข้อ กล่าวคือส่วนที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 จำนวน 50 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามตัวอย่างนี้จำนวน 50 ชุด ไปทำการทดสอบ (pre-test) จากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีอายุ 18-19 ปี ตามคณะต่าง ๆ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

เมื่อได้รับแบบสอบถามจากนิสิตจุฬาลงกรณ์คณะต่าง ๆ ตอบกลับมา 50 ชุดที่แจกไป แล้ว จากนั้นนำแบบสอบถามที่ต้องกลับมาหาค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยงตามทฤษฎี โดยข้อคำถามใดที่มีค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยงเกิน 0.05 ก็ตัดออกจากแบบสอบถามจากนั้นก็นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าจำแนก และความเที่ยงมาจัดทำแบบสอบถามชุดใหม่ปรากฏว่าส่วนที่ 1 มีแบบสอบถามเหลือที่ใช้การได้ 14 ข้อ จาก 20 ข้อ ส่วนที่ 2 มีแบบสอบถามเหลือที่ใช้การได้ 28 ข้อ จาก 50 ข้อ และส่วนที่ 3 มีแบบสอบถามที่ใช้การได้ 36 ข้อ จาก 50 ข้อ และได้ นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าจำแนก และความเที่ยงจำนวน 78 ข้อนี้ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 800 คน ใน 16 คณะ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากเก็บแบบสอบถามได้แล้ว นำแบบสอบถามด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก เพื่อเลือกเฟ้นคำถามที่มีข้อความที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

คำถามในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 นั้น เป็นคำถามที่สามารถแยกแยะผู้ตอบได้ ดังนั้นในส่วนนี้จะใช้การคำนวณอำนาจจำแนก (discriminative power) ซึ่งมีข้อข้อ

ว่า "DP" โดยการนำค่าตอบจากแบบสอบถามใน ส่วนที่ 2 และ 3 มาตรวจสอบ และจะให้คะแนนเสร็จแล้วรวมคะแนนของแต่ละคน มาเรียงคะแนนจากคะแนนสูงสุดถึงคะแนนต่ำสุดจากนั้นจะแบ่งคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม กล่าวคือกลุ่มที่ได้รับคะแนนสูงสุดเทียบร้อยละ 20 ของผู้ตอบทั้งหมดให้เป็นกลุ่มคะแนนสูง (H) กลุ่มที่ได้คะแนนต่ำเทียบจำนวนร้อยละ 25 ของผู้ตอบทั้งหมดเป็นกลุ่มคะแนนต่ำ (L) ส่วนที่เหลือจะคัดออกแล้วนำกลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำมาหาค่าเฉลี่ย (mean, X) และความแปรปรวน (variance, S²) ของแต่ละข้อความ แล้วนำมาคำนวณหาค่าตามสูตร¹

$$t = \frac{X_H - X_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ X_H , X_L = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

S²_H , S²_L = ค่าแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

n_H , n_L = จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

t = ค่าอำนาจจำแนกในทางสังคมศาสตร์นิยมตั้งระดับนัยสำคัญ

$$(P) < 0.05$$

ดังนั้น ค่า t ที่ได้จะต้องมีค่า² มากกว่า 1.96 และน้อยกว่า - 1.96

(p = 0.5, df = 1.96)

¹บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : มพท. , 2523), หน้า 201.

²ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2527), หน้า 176 - 183.

หลังจากนั้นจะได้ตัดคำถามข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก 1.96 และมากกว่า - 1.96
ทิ้งไปโดยไม่นำมาประมวลผล

2. ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม โดย
แบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกของคำถามแล้วผู้วิจัยจะนำมาประมวลผลข้อมูล โดย
การหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha) ตามสูตรดังนี้³

$$r = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{s^2_i}{s^2_t} \right)$$

เมื่อ s^2_i คือ ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

s^2_t คือ ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

K คือ จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha) ที่คำนวณได้ = 0.9129 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือสูง

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามของการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนในการดำเนินการ กล่าวคือ

³สุภาพ วาดเขียน, เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ : ลักษณะที่ดี ชนิด และวิธีหาคุณภาพ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 51.

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บแบบสอบถามที่ใช้ในการจัดทำ Pre-test จำนวน 50 ชุด 120 ข้อ จากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-19 ปี ที่พบโดยบังเอิญในเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2536 โดยใช้ระยะเวลาเก็บและรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บแบบสอบถามที่ผ่านการทำ Pre-test และผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือและความเที่ยงจำนวน 800 ชุด 84 ข้อ จากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอายุ 18-19 ปี ตามคณะต่าง ๆ รวม 16 คณะ 3 สาขาวิชา (โปรดดูตารางที่ 3.2) และสามารถเก็บแบบสอบถามได้ 638 ชุด ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 เดือน โดยใช้ช่วงเวลาในเดือนกันยายน 2536 และมกราคม 2537

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ จะดำเนินการไปตามกรอบของทฤษฎีและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ใน การวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์หรือความแตกต่างของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-19 ปี ในเรื่องความเห็นและทัศนคติทางการเมืองกับการเลือกตั้ง โดยเอาอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ทางด้านจิตวิทยามาอธิบาย

ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ หรือความแตกต่าง ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-19 ปี ที่มีภูมิหลังต่างกัน มาอธิบายเพื่อหาทัศนคติ โดยจำแนกตัวแปรออกเป็น สาขาวิชาทางการศึกษา ภูมิภาค การพักอาศัย และการศึกษาเล่าเรียน

ส่วนที่สาม เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ หรือความแตกต่าง ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-19 ปี ที่มีอายุแตกต่างกันมาอธิบายทัศนคติ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยจำแนกตัวแปรเป็น นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18 ปี และ 19 ปี.